

Atskaite par dalību COPA-COGECA un Eiropas Komisijas

rīkotajā darba grupā:

Augļi un dārzeņi

4. jūnijā 2013., Brisele

Sakarā ar Eiropas Komisijas ierēdņu streiku darba grupa 5. jūnijā nenotika

Izskatāmais jautājums: Informācija par ikgadējo PROGNOSEFRUIT konferenci
Rezumējums: konference PROGNOSEFRUIT tiek rīkota katru gadu, lai novērtētu gaidāmo ābolu ražu pirms tās novākšanas sākuma. Tas ir vajadzīgs, lai ābolu ražotāji varētu prognozēt tirgus situācijas attīstību un veidot ražas realizācijas stratēģijas. Šogad PROGNOSEFRUIT tiek rīkots 9.-10. augustā Čehijā, Prāgā. Kā zināms, maija beigās Čehijā bija lieli plūdi, bet konferences rīkošanas vieta netika skarta. Programmā bez pašas starptautiskās ābolu un bumbieru audzētāju asociācijas WAPA ražas prognozes prezentācijas ir paredzētas ekskursijas lielajās auglīkopības saimniecībās un vīna darītavā. Reģistrēties dalībai konferencē var tās mājas lapā http://www.prognosfruit.eu/php/index.php?doc_id=2
Izskatāmais jautājums: Informācija par ikgadējo ICOP konferenci
Rezumējums: ICOP – starptautiskā augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju konference šogad tiek rīkota 16.-17. oktobrī, Spānijā, Madridē vienlaikus ar izstādi-gadatirgus. Konferences programmā paredzētas vairākas diskusijas, tostarp par vides problēmām (zaļo komponenti)
Izskatāmais jautājums: Pārtikas ķēdes
Rezumējums: Pašlaik nav oficiāla lēmuma par Augstā līmeņa foruma darbību nākamajā plānošanas periodā. DG AGRI mājas lapā tika veiktas publiskās konsultācijas par negodīgās tirdzniecības prakses ietekmi uz ražotājiem. Iegūtu viedokļu apkopojums ir gaidāms ap septembra vidu. Nav novērtēti negodīgās tirdzniecības prakses radītie ekonomiskie zaudējumi un diez vai tos varēs objektīvi novērtēt. Ražotāji ne visai vēlas izpaust šādus datus. Uz 5. jūniju bija ieplānota tikšanās Parlamentā par negodīgās tirdzniecības prakses ierobežošanas iespējām.
Izskatāmais jautājums: Mazo lietojumu problēma

Rezumējums: visās dalībvalstīs trūkst reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu tā sauktajiem „mazajiem lietojumiem” – Latvijā šajā grupā ietilpst visi augļi un dārzeņi. COPA-COGECA savā vēstulē, kas tika nosūtīta visu dalībvalstu zemkopības ministriem, aicina ministru tikšanos 22.jūnijā apspriest arī šo problēmu. Jautājums ir aktuāls, jo pieejamo līdzekļu paliek arvien mazāk.

Izskatāmais jautājums:

Augu veselības režīms

Rezumējums: Jaunus priekšlikumus augu veselības režīma nodrošināšanai COPA-COGECA Prezīdijs skatīs septembrī, ekspertus lūdz laikus iesūtīt savus komentārus jaunajai regulai. COPA-COGECA priekšlikums, lai Komisija rastu līdzekļus zemnieku zaudējumu kompensēšanai gadījumos, kad tie zaudē ražu jauno kaitēkļu vai slimības dēļ. Piemēram, pēdējos gados arvien vairāk izplatās tomātu kode *Tuta absoluta*, kas nonāca ES tikai 2009.g. Latvijā tā pagaidām nav izplatījusies, bet jau vairākas reizes tika atrasta importa tomātos. COPA-COGECA gribētu, lai šīs kompensācijas tiktu iekļautas KLP 2014-2020.g., bet baidās, ka atlicis par maz laika. Jaunās regulas melnrakstā ir paredzēts apvienot fitosanitāros sertifikātus ar augu pasēm, bet nav iespējams prasīt augu pases pilnīgi visiem augiem. Vienlaikus pastāv risks, ka importējot augus vai produktus no trešajām valstīm, tiks ievesti arvien jauni kaitīgie organismi. Drīz sāksies darbs ar jaunā augu veselības režīma ieviešanas aktu.

Attiecībā uz oficiālo kontroli COPA-COGECA prasa samazināt pārbaudes zemnieku līmenī un novērst kontroles dubultošanu. Komisijas priekšlikumos ir obligāta samaksa par kontrolēm no zemnieku puses, kas mums, protams, nav pieņemams. Vienlaikus Komisija piedāvā atbrīvot no obligātajām kontrolēm saimniecībās ar apgrozījumu līdz 2 mlj. EUR, kurās ir nodarbināts mazāk par 10 cilvēkiem. Latvijā šādas saimniecības ir vairākumā.

Tāpat Komisija piedāvā padarīt kontroles vairāk caurskatāmas. Pirmā darba grupa par oficiālo kontroli tiek plānota 13.-14.jūnijā, bet 17.jūnijā notiks darba grupa par sēklām un stādiem.

Komisija plāno izstrādāt kompensāciju procedūru par sevišķi bīstamo un grūti apkarojamo kaitēkļu nodarītiem zaudējumiem. Tāpat top prioritāro kaitēkļu saraksts. Jau tika aizpildīts prioritāro kaitīgo organismu saraksts avenēm un zemenēm (Latvijā to palīdzēja aizpildīt VAAD un Pūres DIS, Augļkopju asociācija no līdzdalības atturējās), ir paredzēta līdzīgo sarakstu veidošana visās dalībvalstīs un to apkopojums ES līmenī.

Ar visiem Komisijas priekšlikumiem šinī jautājumā var iepazīties DG AGRI mājas lapā http://ec.europa.eu/food/plant/plant_health_biosafety/rules/index_en.htm

Izskatāmais jautājums:

Neonikotinoīdi

Rezumējums: 20.maijā tika publicēts aizliegums lietot trīs AAL, kas satur neonikotinoīdus, pēc

Šī gada 1.oktobra. Ir paredzētas dažas atkāpes, tāpat siltumnīcās tos drīkst lietot visos kultūraugos (ja vien attiecīgie līdzekļi šajos augos ir reģistrēti). Jūnija sākumā tika aizliegta vēl viena šīs grupas viela, bet Latvijā tā nemaz nebija reģistrēta. Skaidri redzams, ka tie ir politiskie nevis loģiskie lēmumi, kuriem nav nekā kopīga ar bišu aizsardzību. Zemniekiem visās valstīs jau tagad ir daudz problēmu un ar laiku to būs vēl vairāk. Komisija cer, ka tiks radītas jaunas vielas, kas nebūs kaitīgas bitēm, bet nav zināms, kad tas notiks, ja vispār notiks. Tāpat šīs aizliegums samazina mūsu konkurētspēju ar trešo valstu produktiem, jo tur šīs vielas tiek lietotas. Vairāku valstu pārstāvji izteica savu neapmierinātību ar šo Komisijas lēmumu.

Izskatāmais jautājums:

Divpusējās pārrunas par brīvo tirdzniecības līgumu ar ASV, Japānu un Maroku

Rezumējums: COPA-COGECA uzskata, ka Komisija par daudz piekāpjas ASV prasībām, neaizstāvot vietējo zemnieku intereses. Latviju šobrīd neviena no šīm valstīm neskar, ne no Japānas, nedz no Marokas augļi un dārzeņi netiek ievesti, bet no ASV ienāk lielākoties valrieksti. Arī mūsu ražas apjomi nav tik lieli, lai varētu runāt par tik tālo eksportu. Citas valstīs uzskata, ka nepieciešams vairāk informācijas par cenām un tirdzniecības apjomiem. Visvairāk satrauc tomātu un citrusaugļu imports no Marokas un ASV radītie šķēršļi Eiropas ābolu un papriku eksportam (fitosanitārās prasības). Bioloģiskiem audzētājiem jāņem vērā, ka ES ir atzinusi ASV ražotus bio-produktus, kaut gan nosacījumi to ražošanai ASV ir mīkstāki nekā ES.

COPA-COGECA plāno organizēt tikšanos Parlamentā, gaida informāciju no Freshfel par tirgus apjomiem un bilanci. Sola publicēt visus dokumentus DG AGRI mājas lapā.

Izskatāmais jautājums:

Ķiploku imports

Rezumējums: starp ES un Ķīnu pastāv divpusēja vienošanās par ķiploku importa kvotu. Spānija un Francija vēlas ierobežot importa kvotas lielumu un pastiprināt kontroli, jo pērn 1000 t ķiploku tika nelegāli ievesti no Ķīnas, ka sīpoli, šādi radot negodīgu konkurenci vietējiem ražotājiem. Tika nolemts nodot šo informāciju Komisijai.

Izskatāmais jautājums:

Bioloģiskās ražošanas jauna metode

Rezumējums: austrietis Dr.Hoffmans prezentēja jaunu bioloģiskās audzēšanas metodi konteineros (podos), kas papildīti ar īpaši pagatavotu substrātu no bioloģiskajā audzēšanā pieļaujamiem un dabiskiem komponentiem. Šī metode dod iespēju intensificēt bioloģisko audzēšanu, atteikties no pārējas perioda siltumnīcās, vairāk vadīt augu augšanu, izvairīties no virknes augsnē mītošo patogenu un kaitēkļu u.t.t.

Metode ir sertificēta Austrijā un to atbalsta Austrijas Lauksaimniecības kamera. Pašlaik

austrieši cer panākt, lai šī metode tiktu iekļauta topošajā regulā par bioloģisko ražošanu siltumnīcās, bet vēlāk popularizēt to arī citās valstīs. Holandieši ir pret, uzskatot, ka šīnī gadījumā ikviens varēs audzēt bioloģiski un šie produkti zaudēs savu vērtību. Pārējo valstu pārstāvji to uzņēma vienaldzīgi.

Latvijā šīs metodes atzīšana un ieviešana būtu ļoti perspektīva, jo ļautu bioloģiskiem audzētājiem palielināt ražu un beidzot tikt tirgū. Prezentācija ir vācu valodā, bet es varu to iztulkot.

Izskatāmais jautājums:

KLP un TKO reforma

Rezumējums: Trialoga sarunās ražotāju grupas pāriet uz 2.pilāru vienotā atbalsta paketē. Pašlaik tiek gaidīts, kad regula tiks pārtulkota visās ES-027 valodās. Septembrī jābūt gatavai visu dokumentu pilnai paketei. Ir jau gatavs konsultāciju dokuments, kas ļauj spriest par stāvokli dārzkopības nozarē. Galvenā problēma – samazinās patēriņš, līdz ar to sarūk vietējais tirgus. Aktuālākais jautājums ir ražotāju organizāciju darbība pārējas periodā. Šobrīd ir skaidrs, ka TKO regula tiks pieņemta ne ātrāk par 2015.g., tātad tām RO, kurām darbības programmas beidzas 2014.g. nav skaidri turpmākas darbības nosacījumi. Ņemot vērā, ka Holandē nesen vienai lielajai RO Komisija pieprasīja atmaksāt it kā nepareizi saņemto atbalstu un šī RO šobrīd praktiski ir likvidēta, jautājums ir ļoti būtisks. Pagaidām Komisija atbild, ka 2014.g. turpinās darboties līdzšinēji spēles noteikumi.

Kopsavilkums/ leteikumi nākamajam darbam:

1. mums jāpiedalās dokumentu izstrādē, kas skar bioloģisku dārzenų audzēšanu siltumnīcās un jāatbalsta austriešu metodes atzīšanu Latvijā un ES līmenī.
2. jāturpina līdzdarboties jaunā dzīvnieku un augu veselības regulas izstrādē, vēršot īpašu uzmanību saimniecību un importa preču kontrolēm.
3. jāpiedalās prioritāro kaitīgo organismu saraksta veidošanā visiem augļiem un dāržiem, kā arī citiem kultūraugiem.
4. jāturpina cīnīties nacionālajā līmenī un caur COPA-COGECA ar negodīgo tirdzniecības praksi.

Mārīte Gailīte

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.